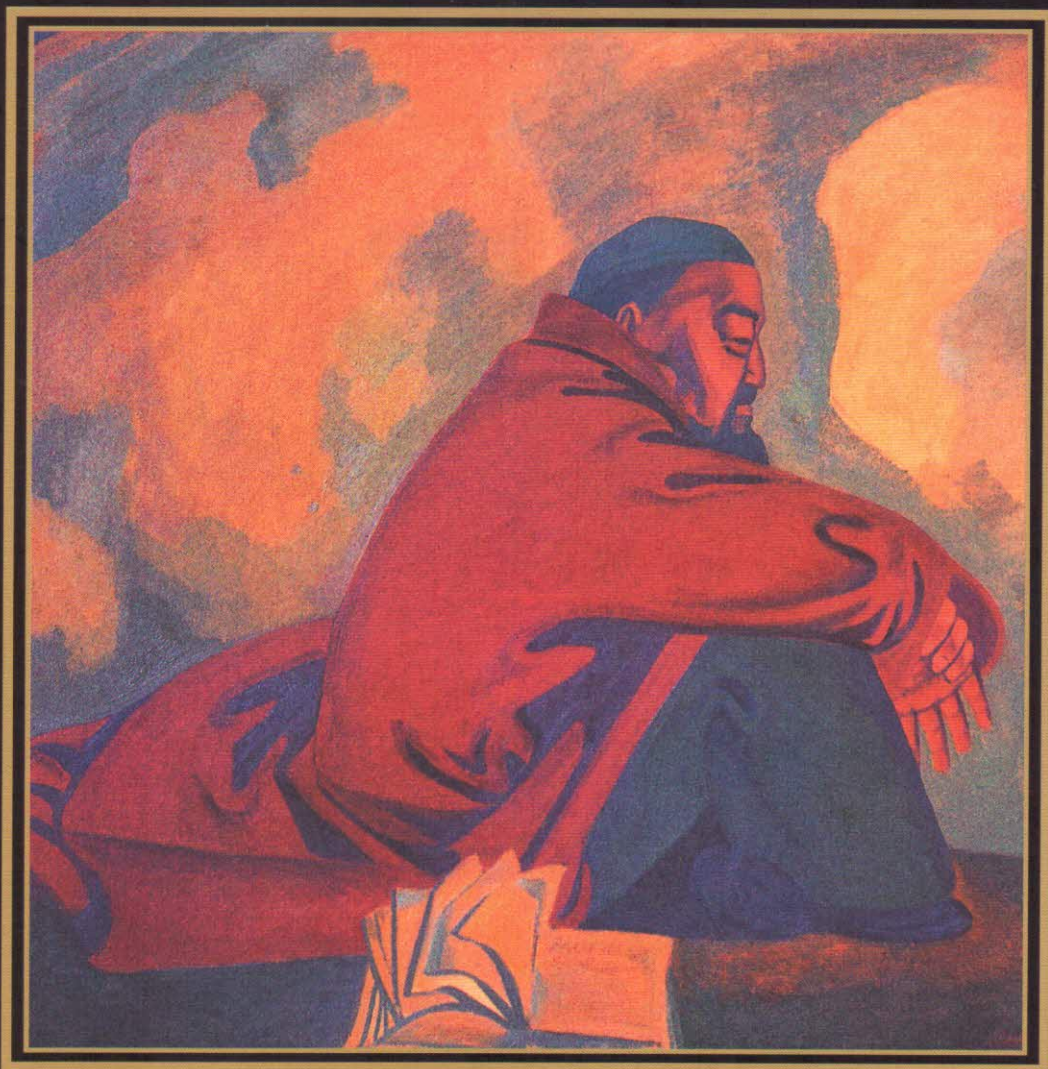

У2017

960 к

Менің 100 Кітабым

АБАЙ ҚҰНАНБАЕВ

ЗАМАН АҚЫР ЖАСТАРЫ

АБАЙ ҚҰНАНБАЕВ

ЗАМАН АҚЫР ЖАСТАРЫ

ШЫҒАРМАЛАРЫНЫҢ БІР ТОМДЫҚ
ЖИНАҒЫ

БЕСІНШІ БАСЫЛЫМ

РОЛЛАН СЕЙСЕНБАЕВ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ АБАЙ КЛУБЫ
ШИЛІ ӨЗЕК • 2017 • СЕМЕЙ

МАЗМҰНЫ

<i>Н. Назарбаев. Кітап — ең сабырлы ұстаз</i>	8
<i>М. Әуезов. Қазақ халқының ұлы ақыны</i>	10

ӨЛЕҢДЕР

«Қансонарда бүркітші шығады аңға»	23
«Қақтаған ақ күмістей кең маңдайлы»	25
«Жасымда ғылым бар деп ескермедім»	27
«Сап, сап, көңілім, сап, көңілім»	28
«Қартайдық, қайғы ойладық, ұйқы сергек»	30
«Қартайдық, қайрат қайтты, ұлғайды арман»	32
«Қыран бүркіт не алмайды, салса баптап»	34
«Қалың елім, қазағым, қайран жұртым»	35
«Байлар жүр жиған малын қорғалатып»	37
«Көңілім қайтты достан да, дұшпаннан да»	38
«Адасқанның алды — жөн, арты — соқпақ»	40
«Бір дәурен кемді күнге — бозбалалық»	42
«Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат»	44
«Патша құдай сыйындым»	48
«Базарға, қарап тұрсам, әркім барар»	49
«Ғылым таппай мақтанба»	50
«Шоқпардай кекілі бар, қамыс құлақ»	53
Жаз	55
«Интернатта оқып жүр»	57
«Өкінішті көп өмір кеткен өтіп»	60

«Сабырсыз, арсыз, еріншек»	62
«Бөтен елде бар болса»	65
«Өлең сөздің патшасы, сөз сарасы»	70
«Біреудің кісісі өлсе, қаралы ол»	73
Күз	75
«Қараша, желтоқсан мен сол бір екі ай»	77
Қыс	79
«Желсіз түнде жарық ай»	80
«Ішім өлген, сыртым сау»	81
«Күлембайға»	83
«Біреуден біреу артылса»	88
«Мәз болады болысың»	90
«Білімдіден шыққан сөз»	92
Сегіз аяқ	94
«Сәулең болса кеудеңде»	101
«Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін»	103
«Әуелде бір суық мұз — ақыл зерек»	105
«Ғашықтық, құмарлықпен — ол екі жол»	106
«Қор болды жаным»	107
«Сен мені не етесің»	108
Жігіт сөзі	111
Қыз сөзі	113
«Білектей арқасында өрген бұрым»	115
«Қажымас дос халықта жоқ»	116
«Жастықтың оты қайдасың»	118
«Жарқ етпес қара көңілім не қылса да»	120
«Тұлпардан тұғыр озбас шабылса да»	121
«Бай сейілді»	122
«Ем таба алмай»	124
«Келдік талай жерге енді»	126
«Өзгеге, көңілім, тоярсың»	128
«Кейде есер көңіл құрғырың»	130
Жазғытұры	131
«Асқа, тойға баратұғын»	134
«Ата-анаға көз қуаныш»	136
«Тайға міндік»	138
«Заман ақыр жастары»	140
«Көзінен басқа ойы жоқ»	141
«Жастықтың оты жалындап»	143
«Қызарып, сұрланып»	145

«Көзімнің қарасы»	147
«Менсінбеуші ем наданды»	151
«Не іздейсің, көңілім, не іздейсің?»	153
«Жүрегім, ойбай, соқпа енді»	155
«Қайғы шығар ілімнен»	156
Оспанға («Жайнаған туың жығылмай»)	158
«Кешегі Оспан»	159
«Күлімсіреп аспан тұр»	161
«Ысытқан суытқан»	163
«Бойы бұлғаң»	164
«Жақсылық ұзақ тұрмайды»	166
«Антпенен тарқайды»	168
«Қарашада өмір тұр»	170
«Жас өспірім замандас қапа қылды»	172
«Ғашықтың тілі — тілсіз тіл»	173
«Әсемпаз болма әр неге»	174
Ескілік киімі («Ойланып ойға кеттім жүз жылғы өткен»)	176
Әбдірахман науқастанып жатқанда	177
Әбдірахманға («Алланың рахматын»)	180
Әбдірахманға Кәкітай атынан хат («Тілім, саған айтайын»)	181
Әбдірахманға Кәкітай атынан хат («Көзімнің нұрысыз»)	183
Қыздарға	184
«Талай сөз бұдан бұрын көп айтқанмын»	186
«Аш қарын жұбана ма майлы ас жемей?»	187
«Балалық өлді, білдің бе?»	189
«Лай суға май бітпес қой өткенге»	190
«Өлсе өлер табиғат адам өлмес»	192
Әбдірахман өлгенде («Арғы атасы қажы еді»)	193
Әбдірахман өлгенде («Кешегі өткен ер Әбіш»)	195
Әбдірахман өлгенде («Тұла бойың ұят-ар едің»)	196
Әбдірахман өліміне («Жиырма жеті жасында»)	197
Әбдірахман өліміне («Талаптың мініп тұлпарын»)	200
Әбдірахманға («Орынсызды айтпаған»)	201
Әбдірахман өлген соң өзіне айтқан жұбатуы («Бермеген құлға, қайтесің»)	202
Әбдірахманның әйелі Мағышқа Абай шығарып берген жоқтау («Жылағанды тоқтатып»)	204
Әбдірахманның әйелі Мағышқа Абай шығарып берген жұбатуы («Айналайын, құдай-ау»)	206
«Кешегі Оспан ағасы»	210

Немере інісі өлгенде айтқаны	211
«Малға достың мұңы жоқ малдан басқа»	213
«Туғызған ата-ана жоқ»	214
«Бір сұлу қыз тұрыпты хан қолында»	215
«Сағаттың шықылдағы»	217
«Көңіл құсы құйқылжыр шартарапқа»	218
«Адамның кейбір кездері»	220
«Көкала бұлт сөгіліп»	221
Рахымшалға («Сұлу аттың көркі — жал»).....	222
«Көк тұман — алдыңдағы келер заман»	223
«Сенбе жұртқа тұрса да қанша мақтап»	225
«Алла деген сөз жеңіл»	226
«Мен сәлем жазамын»	227
Ғабидоллаға	228
«Құлақтан кіріп бойды алар»	229
«Ерекше естен кетпес қызық қайда?»	231
«Болды да партия»	232
«Қуаты оттай бұрқырап»	234
«Сұм дүние тонап жатыр, ісің бар ма?»	235
«Өлсем орным қара жер сыз болмай ма?»	236
«Жүректе қайрат болмаса»	238
«Ауру жүрек соғады ақырын жай»	239
«Есіңде бар ма жас күнің»	240
«Жүрегім менің қырық жамау»	241
«Адам — бір боқ, көтерген боқтың қабы»	242
Дүтбайға («Жылуы жоқ бойының»).....	243
«Нұрлы аспанға тырысып өскенсің сен»	244
«Жүрегім, нені сезесің?»	245
«Көлеңке басын ұзартып».....	247
«Қуанбаңдар жастыққа»	249
«Ұяламын дегені көңіл үшін»	250
«Жапырағы қуарған ескі үмітпен»	251
«Осы қымыз қазаққа»	252
«Буынсыз тілің»	253
«Тоты құс түсті көбелек»	254
«Алланың өзі де рас, сөзі де рас».....	255
«Жүрек — теңіз, қызықтың бәрі — асыл тас»	258
«Жалын мен оттан жаралып»	259
«Домбыраға қол соқпа»	260
«Ойға түстім толғандым»	262
«Мен боламын демендер»	264

ПОЭМАЛАР

Ескендір	267
Масғұт	273
Әзім әңгімесі	279

ҚОЛТАҢБА (ФАКСИМИЛЕ)

.....	295
-------	-----

АУДАРМАЛАР

А. С. ПУШКИННЕН

Татьянаның Онегинге жазған хаты («Амал жоқ — қайттім білдірмей»)	303
Онегиннің сипаты («Жасынан түсін билеп»)	306
Онегиннің Татьянаға жауабы («Таңғажайып бұл қалай хат»)	308
Онегин сөзі («Хатыңнан жақсы ұғындым сөздің бәрін»)	311
Онегиннің Татьянаға жазған хаты («Құп білемін, сізге жақпас»)	313
Татьяна сөзі	316
Онегиннің өлердегі сөзі	319
Ленский сөзінен («Барасың қайда, қайда болмай»)	320

М. ЛЕРМОНТОВТАН

Дұға	322
Бородино	323
Теректің сыйы	324
«Әм жабықтым...»	326
«Кең жайлау — жалғыз бесік жас балаға»	326
«Сұрғылт тұман дым бүркіп»	327
«Ал, сенейін, сенейін»	328
«Өзіңе сенбе, жас ойшыл»	330
«Қайтсе жеңіл болады жұрт билемек»	332
Тұтқындағы батыр	333
«Күлімсіреп аспан тұр»	334
«Рахат, мені тастап қоймадың тыныш»	335
«Ғашықтық іздеп тантыма»	336
«Махаббат, достық қылуға»	337
Ой	338

Қанжар	340
Альбомға	341
«Босқа әуре боп келдің бе тағы мұнда»	342
«Менің сырым, жігіттер, емес оңай»	345
Қасиетті дұға.....	346
«Жолға шықтым бір жым-жырт түнде жалғыз»	348
Шайтан.....	349
Жалау	351
Жартас	352
«Көңілдің күйі тағы да»	353
«Асау той, тентек жиын, опыр-топыр»	354
«Күнді уақыт итеріп»	355
Вадим	356
«Көңілім менің қараңғы».....	362

И. ГЕТЕДЕН

«Қараңғы түнде тау қалғып»	364
----------------------------------	-----

А.МИЦКЕВИЧТЕН

Тұтқындағы поляк жандаралының сөзі	366
--	-----

И.БУНИННЕН

«Қорқытпа мені дауылдан»	368
--------------------------------	-----

Я.ПОЛОНСКИЙДЕН

«Жүректе көп қазына бар, бәрі жақсы»	370
--	-----

БЕЛГІСІЗ АВТОРДАН

«Қалқам-ай, мен үндемей жүремін көп».....	372
---	-----

И.КРЫЛОВТАН

«Мен көрдім ұзын қайың құлағанын»	374
---	-----

Емен мен шілік.....	375
---------------------	-----

Қазаға ұрынған қара шекпен	377
----------------------------------	-----

Жарлы бай.....	380
----------------	-----

Есек пен бұлбұл	384
-----------------------	-----

Қарға мен бүркіт	385
------------------------	-----

Шегіртке мен құмырсқа	387
-----------------------------	-----

Әншілер	389
---------------	-----

Ала қойлар.....	390
-----------------	-----

Қарға мен түлкі («Жұрт біледі, күледі»).....	392
Қарға мен түлкі («Боқтықта талтаңдап»)	394
Бақа мен өгіз	396
Піл мен қанден.....	398
Есек.....	400

Қ А Р А С Ө З (Ф А Қ Л И Я)

.....	403
Біраз сөз қазақтың түбі қайдан шыққаны туралы.....	517
Мүсірәлінің естелігі.....	522
Абайдың інісі Халиуллаға жазған хаты.....	529
1885 жылы Семей қазақтары үшін қылмысты істерге қарсы заң ережесі (Бұл Ережеге Абай қол қойған)	530
<i>Роллан Сейсенбаев. Жан жарасы жазылмаған ойшыл.....</i>	533
Абайдың өміріне қатысты және ақынның шығармаларында кездесетін кісі аттарына түсінік	541